

[Undervisnings- og forskningsministeren]

raketprogrammet og Hermes-rumfærgeprogrammet med en andel på en halv procent, hvorved vi altså har adgangsbillet og mulighed for at trække på forskningsresultater, hvilket er vigtigt for dansk elektronikindustri. Men procenten antyder, at regeringen ikke er helt uenig med fru Merethe Due Jensen i, at vi skal prioritere. Jeg synes – og det er min slutbemærkning – at det er en god idé, som mange har været inde på, at Folketingets Forskningsudvalg på en eller anden måde forbereder sig på denne prioriteringsdiskussion, som vi uden tvivl vil møde mange gange i de kommende år. Vi har alene i denne sæson haft 2 diskussioner om Ariane- og Hermes-programmerne og den danske deltageelse deri og om det store teleskop i Andesbjergene. Jeg er temmelig sikker på, at antallet af emner, hvor Danmark kommer til at drøfte, om vi skal være med eller ej, vil vokse efter en eksponentiel kurve; det bliver antagelig 4 gange, vi skal drøfte det næste år, og 8 gange næste år igen, fordi det internationale forskningssamarbejde er voksende. De store lande er i stigende grad klar over, at de må samarbejde. Og derfor vil et lille land som Danmark i stadig stigende omfang blive stillet over for spørgsmålet: Hvad kan vi gabe over? Der må prioriteres.

Det er vigtigt, at forskningsrådene inddrages i denne prioritering, og at de vænner sig til, at man ikke bare kan sige ja til alting. Og jeg vil gerne takke forskningsrådene for, at de netop har levet op til den opgave og derfor også har turdet sige, at de synes, at Danmark, når det gælder teleskopet i Andesbjergene, indtil videre skal holde sig tilbage.

Rahbæk Møller (SF):

Det har på mange punkter været en tilfredsstillende debat. Jeg er især glad for, at vi har fået endeligt bekræftet, at det ikke er herfra, modstanden imod udvidet nordisk forskningssamarbejde kommer. Jeg er glad for ministerens oplysninger om det og hr. Erling Olsens bemærkninger på dette punkt. Jeg synes, det er godt, at vi har fået diskuteret, at vi har behov for en prioritering af vores samlede forskningsindsats herhjemme og i Forskningsudvalget skal søge at finde veje og midler til, hvordan vi gør det.

Men der er faldet et par bemærkninger, som jeg synes er en lille smule problematiske. Jeg hæftede mig f.eks. ved, at hr. Fischer påstod, at

den danske offentlige forskning er på niveau med de lande, vi sammenligner os med. Det er faktisk ikke rigtigt. Den samlede danske forskning er kun omkring halvdelen af, hvad den er både i de store industrialiserede lande og i små lande som Sverige, Holland og Schweiz. Også Finland, som Forskningsudvalget snart skal besøge, er kommet vældig godt med i forskningen og har nu en markant større forskning end Danmark. Det er rigtigt, at den store forskel ligger i den private sektor, men også når det drejer sig om offentlig forskning, bruger vi en væsentlig mindre andel af bruttonationalproduktet end de lande, vi normalt bryder os om at sammenligne os med.

Også fru Kirsten Lee var inde på, at vi ikke har råd til at udvide den offentlige forskning herhjemme. Det er en kedelig tendens; jeg læser det, som om man søger en undskyldning for ikke at gøre noget for den hjemlige forskning, fordi vi forsker internationalt. Jeg vil gerne understrege, at det er væsentligt, hvis vi skal have udbytte af vores internationale forskning, at det hjemlige grundlag er i orden. Jeg har bl.a. hæftet mig ved, at regeringen har opstillet som målsætning, at vi skal fordoble vores forskningsindsats inden år 2000, og Socialdemokratiet vil, så vidt jeg forstår, oven i købet tredoble den. Hvis det skal være resultatet, kræver det en væsentlig forøgelse af forskningsbudgetterne her i landet.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 61:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af et institut for børne- og ungdomslitteratur (Børnebogsinstituttet).

Af Ingerlise Koefoed (SF) m.fl.
(Fremsat 9/12 87).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

I januar 1986 stillede den af Kulturministeri-

[Undervisnings- og forskningsministeren]

et nedsatte arbejdsgruppe om børn og kultur forslag om, at der blev oprettet et særligt institut for børne- og ungdomslitteratur. Ifølge forslaget skulle instituttet foruden indsamling og opbygning af en komplet samling af dansk børne- og ungdomslitteratur samt et repræsentativt udvalg af tilsvarende udenlandslitteratur tillige udføre selvstændig forskning inden for børne- og ungdomslitteraturen, dens historie, litteratursociologi og det børnekulturelle område generelt.

Det foreliggende forslag til folketingsbeslutning er i sit indhold på mange måder identisk med det af arbejdsgruppen stillede forslag.

Næsten samtidig – en måned senere – nedsatte Undervisningsministeriet et udvalg, som skulle udarbejde en plan for sammenfletningen af Danmarks Pædagogiske Bibliotek og Danmarks Lærerhøjskoles Bibliotek. Sammenfletningen skulle ske med henblik på etablering af et fælles hovedbibliotek inden for pædagogik og uddannelsesvæsen samt dele af faget psykologi.

Udvalget, der fik rigsbibliotekaren som formand, fandt imidlertid det af arbejdsgruppen om børn og kultur rejste spørgsmål så væsentligt, bl.a. fordi det rejste spørgsmålet om den fremtidige placering af den eksisterende samling børnelitteratur på Danmarks Pædagogiske Bibliotek, at man valgte at tage spørgsmålet op i udvalget.

På foranledning af Undervisningsministeriet og med henblik på udvalgets arbejde indhente Kulturministeriet udtalelser om arbejdsgruppen om børn og kulturs forslag om oprettelse af et institut for børne- og ungdomslitteratur hos bl.a. rigsbibliotekarembetet, Bibliotekstilsynet og Det Kgl. Bibliotek.

Det fremgår af disse udtalelser, at der var enighed om, at der er et behov for en styrkelse af forskningen om børne- og ungdomslitteratur, men at der samtidig ikke var enighed om, hvor de forskningsmæssige opgaver skulle placeres, og om de skulle samles.

På baggrund af arbejdsgruppens forslag indhente Undervisningsministeriet desuden en udtalelse fra Statens Humanistiske Forskningsråd. Rådet, der blandt sine prioritetsområder har ungdoms- og kulturforskning, fandt, at der er et behov for en indsats med hensyn til forskning i børne- og ungdomslitteratur, bl.a. i erkendelse af; at området internationalt tillægges

øget betydning. Statens Humanistiske Forskningsråd understregede desuden, at der i de senere år var ydet støtte til projekter og seminarer vedrørende forskellige sider af børnekulturen, herunder også børne- og ungdomslitteratur. Rådet fremhævede endvidere, at det fortsat er indstillet på at yde støtte til forskning inden for børne- og ungdomslitteratur på grundlag af ansøgninger, der selvfølgelig skulle bedømmes efter de sædvanlige kvalitetskriterier.

I overensstemmelse med udvalgets indstilling er det besluttet, at børnebogssamlingen videreføres i det hovedbibliotek for det pædagogiske område, som opstår gennem sammenfletning af Danmarks Pædagogiske Bibliotek og Lærerhøjskolens Bibliotek.

Samtidig er der truffet beslutning om, at der skal etableres et institut for småbørnsforskning på Lærerhøjskolen, som skal indgå i et center for småbørnsforskning med deltagelse af de institutioner, der forsker på dette felt. Centeret skal efter planen have børnelitteratur som et af sine forskningsområder; det er klart, at småbørnscenteret skal beskæftige sig med meget andet end børnelitteratur, men emnet forskning i børnelitteratur skulle i rimeligt omfang være dækket.

Endvidere er et lektorat i børne- og ungdomslitteratur under besættelse ved Institut for Dansk Sprog og Litteratur på Lærerhøjskolen.

Hermed mener jeg, at der er skabt et godt grundlag for forskningen i børne- og ungdomslitteratur. Dertil kommer, at der er mange andre forskningsressourcer, som bør kunne sættes ind på dette område. Jeg tænker bl.a. på de mange institutter og forskere, som beskæftiger sig med litteraturforskning, og som måske i højere grad burde interessere sig for børne- og ungdomslitteratur.

Jeg lægger desuden vægt på, at Statens Humanistiske Forskningsråd som nævnt tidligere er indstillet på at støtte børnebogsforskningen, og at der i forvejen er mange forskningsmiljøer, som vil kunne bidrage til en sådan forskning.

Generelt er det jo sådan i Danmark, at vi har ganske mange institutter – vi har faktisk for mange – og at vi spreder de danske forskningsressourcer på for mange institutter. Det er derfor, vi nu er gået over til den politik, at vi, når vi ønsker øget forskning på et område, ikke opretter nye institutter, men i stedet udbyder forskningsprojekter eller i visse tilfælde opretter

[Undervisnings- og forskningsministeren]

centre i en kortere periode. Men et center er ikke et permanent forskningsinstitut, og det er meget vigtigt at holde fast i, for permanente forskningsinstitutter har vi for mange af i Danmark. Det gælder om at styrke dem, vi har, og at få dem til at samarbejde. Det gælder om at få eksisterende forskningsmiljøer til at gå ind i bl.a. den opgave, som forslagsstillerne her ønsker løst.

Med disse bemærkninger håber jeg, at jeg har begrundet konklusionen, nemlig at det ikke er nødvendigt at oprette et særligt børnebogs-institut.

Eva Møller (KF):

Jeg skal på baggrund af den redegørelse og indstilling, undervisningsministeren netop er kommet med, ikke sige mange ord om det foreliggende beslutningsforslag. Vi kan ganske tilslutte os den konklusion, som undervisningsministeren har draget på regeringens vegne. Vi har i vores vurdering af forslaget lagt vægt på de bemærkninger, der er kommet fra Statens Humanistiske Forskningsråd, hvor man siger, at man er indstillet på fortsat at støtte også børnebogsforskningen, og at man vil yde støtte efter de sædvanlige kriterier om kvalificeret forskning.

Vi har endvidere lagt vægt på, at samlingen fortsættes ved det nye, sammenflettede bibliotek, der oprettes på Danmarks Lærerhøjskole, og vi har lagt vægt på den stilling, der er oplået ledig på området. Det er disse elementer, der har været afgørende for vores beslutning, idet vi tillige har hæftet os ved, at det aldrig har været i overensstemmelse med Det Konservative Folkepartis ønske, at forskningen skulle deles ud i små bidder, at vi ligesom skulle atomisere forskningen. Vi nærer et ønske om at se tingene i sammenhæng og helhed og ikke dele alting ud i småbidder. Derfor ønsker vi fortsat at støtte børnebogen, herunder også forskningen i børnebogen, men vi ønsker at lade det være integreret i den øvrige humanistiske forskning.

Qvist Jørgensen (S):

Der skal ikke være nogen tvivl om, at vi erkender behovet for oprettelse af et børnebogs-institut, men jeg er nødt til i samme åndedrag at sige, at det må være under en anden form. Vi er enige i, at der er et reelt behov for enhver form for synliggørelse og bevidstgørelse af børnekulturen.

Uanset at redegørelsens oplysninger om forholdene i de øvrige nordiske lande, der bringes som et bilag, ikke er direkte sammenlignelige fra land til land, bl.a. fordi oplysningerne er indsamlet på forskelligt tidspunkt, viser materialet, at man får opfyldt nogle behov – behov, som naturligvis også eksisterer her i Danmark, og som er blevet påpeget gang på gang, især af de særligt sagkyndige på området.

Når man går ind i redegørelsen om sammenfletningen af Danmarks Lærerhøjskoles Bibliotek og Danmarks Pædagogiske Bibliotek, synes jeg, det kan iagttages, at en del af de seks punkter, SF opstiller i beslutningsforslaget, umiddelbart vil kunne imødekommes, når sammenfletningen er tilendebragt, men det gælder ikke alle punkterne.

For mig er det et spørgsmål om graden af instituttets selvstændighed i forhold til allerede etablerede institutioner, men det forventer jeg afklaret under det kommende udvalgsarbejde; dog vil jeg sige, at ideen om på én gang at etablere sit eget forskningscenter umiddelbart forekommer ret ambitiøs. Også graden af selvstændighed bør vi overveje sammen med de øvrige spørgsmål under udvalgsarbejdet.

Povl Brøndsted (V):

Jeg mener, det i høj grad er ønskeligt, at interessen for børne- og ungdomslitteratur er vågen. Vi lever i en tid, hvor mange andre ting kan have større dragning end bogen i den form, vi traditionelt har kendt den i. Vi ved, at både video og fjernsynskanaler tager meget af børns og unges tid. Derfor er det vigtigt, at det er vigtigt, at vi har størst mulig viden om og kendskab til børnelitteraturen, både dens kvalitet og form osv. indadtil og også, hvordan den bruges af og virker på dem, den henvender sig til.

Det er meget vigtigt, at bogen bliver placeret som den vigtige del, den er af kulturformidlingen, både samtidsformidling, forståelsesformidling og fortidsformidling, men de vigtigste forudsætninger for, at bogen kan klare den konkurrence, som den må være i i forhold til børn og unge, er selvfølgelig, at vi har gode børne- og ungdomsbogsforfattere, og dem har vi vel egentlig ikke for mange af. Der er vel også en del af dem, der tænker mindre på barnet end på pladserne i bibliotekernes reoler. Det er også vigtigt, at vi sikrer, at det de steder, hvor man har kontakten med børnene, ikke er tegneserier

[Povl Brøndsted]

eller video, man falder for fristelsen til at bruge, men at man i hjemmet, i skolen og på børneinstitutionerne bruger midlerne til andet end tegneserier.

Så kan man spørge, om vi er rustede til at følge det behov for kendskab til brugen og arten af børne- og ungdomslitteratur op. Jeg synes egentlig, der er nogle tendenser, der viser, at det er en vej, der er ved at blive befaret. For det første er den omstændighed, at børneforskningscentret, det pædagogiske center, også skal tage den side ind i sine arbejdsopgaver, for mig noget meget væsentligt, og jeg mener, det er vigtigt, at det føles som en hovedopgave ved siden af andre hovedopgaver. Jeg føler også, at vi er inde i en udvikling inden for det pædagogiske biblioteks område, som tyder på, at vi får styrket denne side. Det er jo ret rige samlinger, vi har, både af indenlandsk og udenlandsk og af fortids- og nutidslitteratur i Danmarks Pædagogiske Bibliotek, som nu integreres med Danmarks Lærerhøjskoles Bibliotek, og her har vi da også fået det placeret, sådan at det har en meget nær og central kontakt med den pædagogiske uddannelse, som Lærerhøjskolen står for. Her kan vi også se det mønster i Lærerhøjskolens opbygning, at man har kontakt til alle andre steder, hvor man beskæftiger sig med børnepsykologi og dermed børnebiblioteks- og bogforbrug. Det vil sige, at vi ved denne centralisering af biblioteksvæsenet på området får mulighed for at stå til rådighed for mennesker, der ønsker at forske på området i mange forskellige centre ude over det danske land, og derfor mener jeg ikke, at vi her behøver at lave en helt ny institution. Jeg mener i virkeligheden, at vi dermed ville bryde nogle ting, der er ved at være på vej, ved at vokse op – den brede vifte af interesse for emnet.

Derfor siger vi fra Venstres side nej til institutionsformen, men er selvfølgelig positive over for også fremover at styrke bogsiden, bibliotekssiden og forskningssiden. Vi behøver ikke at gøre på samme måde, som de har gjort i de andre nordiske lande; vort mønster tegner sig.

Ole Vig Jensen (RV):

Vi har i Det Radikale Venstre megen sympati for dette forslag fra SF, og i hvert fald er vi enige med forslagsstillerne i, at der er et behov for at øge indsatsen som angivet i forslaget.

Man kan også sige, at det ikke i den forstand er nogen stor sag, hvis man ser på det, der ofte er en barriere, nemlig omkostningerne ved at etablere det pågældende institut. Jeg synes, det er et rimelig beskedent budget, der er sat op, og det kan oven i købet yderligere begrænses ved, at der overføres arbejdskraft som foreslået af SF.

Jeg bemærker i øvrigt også, at man har et sådant institut i de andre nordiske lande, som der henvises til, både i Norge, i Sverige og i Finland, og at der også her er tale om yderst beherskede investeringer.

Vi vil imidlertid gerne se nærmere på forslaget i udvalget, fordi der jo i øjeblikket er tale om en reorganisering af Danmarks Lærerhøjskoles og Danmarks Pædagogiske Bibliotek, og jeg synes også, at undervisningsministeren i dag har givet positive oplysninger om det fremtidige sigte, herunder også ønsket om fra central side, fra forskningens side, at tilgodese forskning i børne- og ungdomslitteratur.

Vi vil altså gerne se på, om det absolut er hensigtsmæssigt at etablere et selvstændigt institut som her foreslået af SF eller vi i forbindelse med reorganiseringen på anden og måske mere fornuftig måde kan nå det samme mål. Målet er vi enige med SF i.

Bente Juncker (CD):

Centrum-Demokraterne kan ganske tilslutte sig det, undervisningsministeren så fint gjorde rede for under behandlingen af SF's beslutningsforslag om et børnebogsinstitut.

Vi afviser forslaget.

Poulsgaard (FP):

Et skattetryk på 60 pct. – nej, 51 pct., siger statsministeren, så nu skal vi til at spare. Jamen så havde man da regnet med, at de såkaldt ansvarlige partier, når man i dag diskuterer et nyt udgiftskrævende forslag fra SF, havde sagt: Nej, færdig! Men hvad hørte vi? Venstre stod heroppe og vævede en halv time: »På den ene side, på den anden side«, og De Radikale var næsten ved at give forslaget tilslutning. Men i det øjeblik, vi bare skal spare 2 mio. kr. et eller andet sted, for at udgifterne ikke skal stige, bliver der en himlen op om, at det ikke kan lade sig gøre.

Vi kan lige så godt pakke sammen og tage hjem på ferie og så lade interesseorganisatio-

[Poulsgaard]

nerne overtage landets styre, eller også skulle man indføre det, man havde hos de gamle romere. Jeg har ladet mig fortælle, at det var sådan nede i det gamle Rom, at når man havde en idé til et lovforslag, fremstillede man sig for parlamentet med en strikke om halsen, og hvis så forslaget faldt i god jord, blev der vist manden megen hæder. Blev det ikke godt modtaget, blev han hængt med det samme. Så ville der være nogle, der var blevet hængt herinde i Folketinget, og det kunne der også trænges til.

Det er ikke mærkeligt, at SF fremsætter den slags forslag, for de er totalt ansvarløse, men det er urimeligt, at de partier, der vil være sparehelte og siger, de vil redde land og rige, og at vi nu skal til at tage os sammen, ikke kan mande sig op til at sige nej.

Jeg har i hvert fald hermed gjort det.

Merethe Due Jensen (KRF):

Beslutningsforslaget om et institut for børne- og ungdomslitteratur har nogle gode intentioner. Den nuværende regerings undervisningsminister har med undervisningsvejledningen »Dansk 84« lagt op til en væsentlig styrkelse af skønlitteraturens stilling i danskundervisningen, både når det drejer sig om voksenlitteratur, og når det drejer sig om litteratur for børn og unge.

Ideen om et institut for børne- og ungdomslitteratur er god, så litteraturen kan styrkes af en kvalificeret forskning. Børne- og ungdomslitteraturen har jo gennem 1960'erne, 1970'erne og 1980'erne gennemgået en positiv udvikling, der skaber stigende respekt om dansk børne- og ungdomslitteratur, til trods for at børne- og ungdomsbogsforfatterne er et forsømt område.

Det hører til sjældenhederne, at en børne- og ungdomsbogsforfatter belønnes af Statens Kunstfond. Børne- og ungdomslitteratur anmeldes heller ikke så ofte i dagspressen som voksenlitteraturen. Børne- og ungdomslitteraturen mangler således en bred, kvalificeret bedømmelse.

Danmark er i øvrigt i dag det eneste land i Skandinavien, der ikke har et børnebogsinstitut med tilknyttet forskning. I de øvrige skandinaviske lande bruger man fra 500.000 kr. til 3 mio. kr. pr. år. Nærværende forslag opererer med et budget på godt 2 mio. kr., hvilket ligner et realistisk beløb, hvis der var råd til det. Der kunne nok spares lidt på lønsiden, bl.a. på

grund af de to eksisterende bibliotekarstillinger i Afdelingen for Børnelitteratur på Danmarks Pædagogiske Institut.

Der er ingen tvivl om, at et institut for børne- og ungdomslitteratur vil kunne fremme en kvalificeret bedømmelse af denne litteratur. Ikke mindst en kvalificeret forskning og formidling af denne forskning vil kunne få betydning.

Men selv om jeg har stor sympati for forslaget, må vi erkende, at vi i den nuværende økonomiske situation næppe kan finde ressourcer til det ellers gode forslag.

Berlau (FK):

Fælles Kurs er positiv over for dette forslag. Jeg skal afholde mig fra at stå og læse højt af bemærkningerne til forslaget og bytte lidt rundt på ordene, som en række af de øvrige ordførere har gjort, og vil blot tilsige det vores støtte under udvalgsarbejdet.

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg vil gerne indlede med at takke ordføreren for Det Radikale Venstre, ordføreren for Socialdemokratiet, ordføreren for Fælles Kurs samt fru Merethe Due Jensen for en meget positiv holdning til forslaget. Jeg forstod, det var ressourcerne, det var galt med. Det er det jo ofte her i Folketinget, men jeg tror nu nok, at man med en fælles indsats ville kunne finde de få ressourcer, der skal til her.

I øvrigt føler jeg, at denne debat har været præget af mange meget pæne ord og megen forvirring.

Jeg vil gerne til indledning gøre opmærksom på, at der tales meget om her, at der jo forskes i børnelitteratur. Der gøres meget ud af, at Statens Humanistiske Forskningsråd sætter penge af osv. Jamen mig bekendt er der inden for de sidste 10 år – ja, vel egentlig til det meste af Danmarks børnebogshistorie – kun udkommet én doktordisputats inden for børnelitteratur. Der er udkommet en del litteraturhistorie, en del oversigtsværker og en del tidsskriftsartikler, men én doktordisputats på et område, som alle ordførerne her har vist stor velvillighed, understreger vigtigheden af, at det ikke er meget, men mildest talt er for lidt.

Det drejer sig jo om en litteratur, som læses af en meget stor del af de danske børn. Danske børn læser stadig væk kolossalt mange børnebøger og ungdomsbøger, selv om de også ser video og læser tegneserier.

[Ingerlise Koefoed]

I den forbindelse vil jeg gerne sige til hr. Povl Brøndsted, at tegneserier ikke kan betragtes som en fællesbetegnelse for et eller andet, der ikke er så lødigt som anden litteratur. Tegneserier kan også være litteratur. Tegneserier kan også være kunst, og tegneserier kan give børn mange oplevelser og er også værd at forske i.

Det er rigtigt, som undervisningsministeren siger, at vores forslag på mange måder ligner det forslag, arbejdsgruppen for børn og kultur har fremsat. Det er klart, det gør det, for vi gør os, ligesom ministre og andre politikere, den ulejlighed, når der er noget, vi gerne vil arbejde med, at undersøge, hvad der foreligger på området, se, hvad vi er enige i, bruge, hvad vi kan bruge, og så i øvrigt tilføje nogle af vores egne bemærkninger, hvad jeg også mener vi har gjort, når det gælder dette forslag.

Jeg synes, at det er vigtigt at understrege her, at man, hvis man vil have noget ud af den velvilje, man viser børnelitteraturen, og hvis man vil uddybe den debat, der hele tiden løber om børnelitteratur, om lædighed eller ikke lædighed, om alderskriterier, om vurderingskriterier, om alt for mange dårlige børnebøger, alt for få gode børnebøger – alt det, man altid taler om, især når biblioteksafgiften lige er blevet uddelt – at man da også må erkende behovet for, at man samler ansvaret for undersøgelser om børnelitteratur ét sted.

Det er udmærket, hvis Det Humanistiske Forskningsråd vil give nogle penge til forskning i børnelitteratur, men hvor skal de lokalisere de penge? Det er udmærket, at Småbørnsforskningsinstituttet måske også vil lave noget på børnelitteraturområdet, men hvor skal de lokalisere pengene, og hvad er det for nogle undersøgelser, de specielt skal lave på Småbørnsforskningsinstituttet, som vel dog trods alt først og fremmest skal beskæftige sig med små børn og ikke med alle de børn, der læser børnelitteratur, og med alle de voksne, der skriver børnelitteratur?

Jeg synes, man må erkende, at der skal et eller andet fælles fremstød, en eller anden samlende organisation til, og at der skal nogle flere ressourcer til, ikke så forfærdelig mange ressourcer, man dog nogle flere ressourcer.

Vi har set, at de nordiske børnebogsinstitutter har inspireret til en forskning, og hvis vi får et børnebogsinstitut her, tror jeg også, der vil komme noget mere forskning her, hvis vi vel at

mærke samtidig styrker funktionen på det, der i dag hedder Danmarks Pædagogiske Bibliotek, og som efter min og vel alles mening skal være udgangspunktet for den forskning, der skal ske.

Det er klart, at vi i SF meget gerne i udvalget vil diskutere, hvordan vi får samlet den forskning, og hvem der skal have overansvaret for, at den samles, at den følges, og at den sker. Jeg skal ikke her lægge mig fast på én bestemt form, men jeg føler, det er vigtigt, at vi diskuterer det. Hvem skal have overansvaret for, at der sker noget på dette område? Hvem skal koordinere arbejdet? Det mener jeg vi skal diskutere i udvalget, men der kan også være mange andre spørgsmål, vi skal diskutere. Jeg håber, at alle de mennesker, der i dag har vist børnelitteraturen en stor velvilje, også vil være villige til at fortsætte diskussionerne i udvalget.

Endelig synes der at råde nogen forvirring med hensyn til, hvilket udvalg dette forslag egentlig hører under. Det er oprindeligt stillet af Forskningsudvalget, fordi ministeren for Danmarks Pædagogiske Bibliotek, for Danmarks Pædagogiske Forskningscenter, for Danmarks Lærerhøjskoles Bibliotek og Danmarks Lærerhøjskole er undervisnings- og forskningsministeren. Men det forhindrer jo ikke, at man også kan behandle det her forslag i andre udvalg og stille spørgsmål til det i andre udvalg. Og jeg håber også, at de medlemmer, som ikke sidder i Forskningsudvalget, vil stille spørgsmål til forslaget gennem deres medlemmer i Forskningsudvalget.

Jeg takker altså for velviljen over for børnelitteraturen. Jeg takker dem, der også var velviljige over for at gøre noget mere ud af forskningen, og har godt håb om at komme videre.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Jeg har bedt om en kort bemærkning, fordi jeg synes, at fru Ingerlise Koefoed godt kunne have nævnt – hun glemte det måske – at vi faktisk har et laboratorium for børnelitteratur og undervisningsmaterialer på Danmarks Lærerhøjskole. Jeg synes også, at fru Ingerlise Koefoed er for hurtig i forhold til det, jeg nævnte i min ordførertale, at vi har denne sammenlægning af de to relevante biblioteker. Jeg tror ikke, det kan nævnes for tit i den her sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg vil godt sige til hr. Qvist Jørgensen, at det fremgår tydeligt af forslaget, at jeg ved, at vi har den dér sammenlægning og den dér sammenfletning, og at forslaget kommer netop nu, fordi man jo også er kommet med ideen om, at Småbørnsforskningsinstituttet ved Danmarks Pædagogiske Center skal overtage funktionen. Det synes jeg personlig ikke er rimeligt. Men jeg har i øvrigt ikke noget imod, at der sker den sammenlægning og sammenfletning. Jeg mener bare stadig væk, at vi må være opmærksom på behovet for børnelitteraturforskning. Det har vi været i mange år, og nu synes jeg, man skal være det for alvor.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 64:

Forslag til folketingsbeslutning om elevdemokrati på gymnasie- og hf-skoler.

Af Pernille Forchhammer (S) m.fl.
(Fremsat 15/12 87).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Beslutningsforslaget opfordrer regeringen til hurtigst muligt at fremsætte et lovforslag, som sikrer elever ved landets gymnasie- og hf-skoler en reel medindflydelse i den daglige undervisningssituation og i gymnasie- og hf-planlægningen.

Jeg kan hertil sige følgende:

Der er allerede på bekendtgørelsesplan regler, som sikrer elevindflydelse på den daglige undervisning. I øjeblikket arbejdes der med nye regler på området, som skal sikre yderligere indflydelse for eleverne på centrale forhold på skolen. Disse nye regler har været til høring i december, og høringssvarene er netop kommet ind.

Derimod er det rigtigt, at elevindflydelsen på gymnasieplanlægning, altså det, der vedrører nedlæggelse og fastsættelse af kapacitet osv., ikke er sikret. Det vil jeg gerne i givet fald se på. Det vil kunne gøres ved en bekendtgørelsesændring.

Ifølge forslaget skal væsentlige dele af ledelseskompetencen placeres i et paritetisk udvalg. Det vil jeg fraråde. Det fører til uklare og bureaukrati og bidrager ikke til at lette den omstilling, som skolerne må gennemgå, når elevtallet falder. Hvis rektors rolle som leder over for lærerne skal fastholdes, kan det ikke ske samtidig med, at ledelsens opgaver og kompetence reduceres. Hvis vi vil have mere selvforvaltning, skal vi ikke svække ledelsen; så skal vi tværtimod styrke den og gøre den mere synlig.

I øvrigt er der væsentlige forskelle mellem det forslag, der er fremsat vedrørende erhvervsskoleområdet, og det forslag, der er fremsat vedrørende gymnasieområdet. På erhvervsskoleområdet foreslås der brede rammer, som kan udfyldes på flere måder. Når det gælder gymnasiet, bliver kompetencen lagt fast, herunder også elevernes kompetence.

Jeg foretrækker den første model, altså den, der er foreslået på erhvervsskoleområdet. Jeg vil gerne advare mod at bureaukratisere beslutningsvejene. Jeg vil gerne advare mod, at man låser dem fast.

Jeg vil erindre om, at når det gælder de herskende forestillinger med hensyn til, hvordan man bedst inddrager eleverne i beslutningerne på skolen, er der sket en vældig udvikling de sidste 20 år. For 20 år siden var der en almindelig tendens til at dyrke, hvad jeg vil kalde palaverdemokratiet. Man dyrkede, at det var en fordel, jo længere tid beslutningerne tog. Det var så nyt, dette med medbestemmelsen, at man på visse folkehøjskoler sagde, at man faktisk burde starte med at lave de møbler, man skulle sidde på i skolen. På den måde skulle man så arbejde sig op demokratisk til på et eller andet